

Irányelvek a magyar népgazdaság fejlesztésének második öt éves tervéhez

Elfogadta a Magyar Dolgozók Pártjának Központi Vezetősége, 1956. július 18-21-i ülésén

VI. Életszínvonal, kultúra, tudomány

(Az irányelvek első része tegnapi számban jelent meg.)

A második öt éves terv időszakában az ipari és mezőgazdasági termelés növelése, a termelékenység emelése és az önköltség csökkentése alapján biztosítani kell a munkások és alkalmazottak, valamint a parasztság jövedelmének rendszeres növekedését, egészségügyi ellátásának és kulturális színvonalának jelentős fejlődését.

1. A második öt éves terv éveiben a munkások és alkalmazottak egy keresőre jutó realbéreinek átlagosan legalább 25 százalékos növelését a munkabérek emelésével és a kereskedelmi árak leszállításával kell megvalósítani.

A bértrendszer fejlesztésével jelentős előrehaladást kell elérni a bérek között megmaradó aránytalanságok megszüntetésében. Az átlagosnál nagyobb mértékben kell emelni a magasabb szakképzettséget kivánó és nagyobb felelősséggel járó munkát végző dolgozók bérét. Ezzel biztosítani kell a magasabb szakképzettséggel rendelkező munkások és értelmiségiek fokozott anyagi megbecsülését. Növelni kell a nehéz fizikai és az egészségre ártalmas munkát végzők bérét.

2. Az állami vállalatokban és intézményekben dolgozó munkások és alkalmazottak számát 1955-ről 1960-ra

mintegy 250 000 fővel

kell növelni. El kell érni, hogy a termelőmunkában résztvevők száma nagyobb mértékben emelkedjen, mint a nem termelő munkásoké.

3. A második öt éves terv folyamán fokozatosan meg kell kezdeni és a harmadik öt éves terv során be kell fejezni az áttérést a 7 órás munkanapra, illetve a 42 órás munkahétre.

A munkaidő csökkentését a nehéz, a földalatti és az egészségre ártalmas munkáknál kell kezdeni és a második öt éves terv során be kell vezetni a 46 órás munkahetet.

4. A sokgyermekes családok részére a családi pótlékot fel kell emelni.

5. Biztosítani kell a parasztság pénzbeni és természetbeni jövedelmének mintegy 25 százalékos növekedését. A szövetkezeti nagyüzemi gazdálkodás előnyeit érvényre juttatásával el kell érni, hogy a szövetkezeti parasztság jövedelme gyorsabban emelkedjen, mint az egyéni gazdálkodóké.

6. Jelentős mértékben javítani kell a nők, elsősorban a dolgozó anyák életkörülményeit és munkafeltételeit. Az anyák és kisgyermekük egészségének fokozottabb védelme céljából a jelenlegi 12 hétről 14 hétre kell növelni a szüleszünet szabadság időtartamát;

a gyermek betegsége esetén az anyának a táppénzt — meghatározott időtartamra — a gyermek hároméves koráig kell biztosítani.

A bölcsődei férőhelyek számát 5 év alatt 27 százalékkal kell emelni. Szélesíteni kell az óvodák és iskolai napközi otthonok hálózatát.

A dolgozó nők helyzetének könnyítése céljából önköltségi alapon bentlakásos iskolákat, 6 napos bölcsődéket és óvodákat kell létesíteni.

Széleskörű intézkedéseket kell tenni a nők háztartási munkájának megkönnyítésére. Nagymértékben fokozni kell a konzervek, melyhűtött és hidegkonyhai készítmények áruforgalmát. Kell terjeszteni az előrendelés rendszerét és az árak hához szállítását. Szélesíteni kell a mosodai és vegytisztító hálózatot s javítani kell a szolgáltatások minőségét. Többszörösére kell emelni a korszerű háztartási gépek eladását; öt év alatt 410 ezer mosógépet, 130 ezer porszívót, 63 000 padlókefét, 87 ezer villamos hűtőszekrényt kell forgalomba hozni.

7. Az állami kiskereskedelem és a földművelésügyi vállalatok áruforgalmát 5 év alatt több mint 35 százalékkal kell emelni.

Az élelmiszerellátást mintegy 29 százalékkal, a vendéglátóipart és üzemelési ágazatokat mintegy 35 százalékkal kell növelni. Az élelmiszerforgalomban jelentős emelést kell elérni a felhajtásról és a feldolgozásról. A legfontosabb élelmiszerek közül 1960-ban hozzávetőlegesen 50 százalékkal több húst és húskészítményt, 35 százalékkal több zselét és zsírszalonnát, 35 százalékkal több ételajat és margarint, legalább 19 százalékkal több cukrot, 30 százalékkal több tejet és vajot, 40 százalékkal több tojást kell a fogyasztók rendelkezésére bocsátani, mint 1955-ben. Mintegy 25 százalékkal kell növelni a forgalomba hozott sör és mintegy 75 százalékkal a bor mennyiségét. Növelni kell az üzemelési ágazatok részvételét. Nagy gondot kell fordítani az üzemelési ágazatok minőségének és kulturális színvonalának emelésére. Lehetővé kell tenni, hogy a vendéglátó rendszerhez hasonlóan, a dolgozók több fajta jó minőségű étel között választhassanak.

Az áruforgalom átlagos növekedését meghaladó ütemben — több mint 40 százalékkal — kell emelni az iparcikkek forgalmát 1960-ban 1955-höz képest. 1960-ban több mint 40 százalékkal több konfekcionált árut, körülbelül 50 százalékkal több pamutszövetet, 35 százalékkal több gyapjúszövetet, mintegy hússzor annyi szintetikus szálból készült szövetet, kétszer annyi gyapjúszövetet, 35 százalékkal több kötöttáruat, 35 százalékkal több bőrlábbelit kell a lakosság rendelkezésére bocsátani, mint 1955-ben. A konfekcionált áruk forgalmának növelésével

egyidejűleg jelentősen ki kell szélesíteni a méret- és modellválasztékot.

Lényegesen több szintetikus szálból készült kiváló minőségű harisnyát, fehérneműt és egyéb ruházati cikket, valamint mikroporózus- és kreppgumitalpú cipőt kell forgalomba hozni.

Növelni kell a lakosság kulturális igényeinek kielégítésére szolgáló, korszerű műszaki és villamosági cikkek forgalmát. Ot év alatt 1 400 000 rádióvevőt, mintegy 100 000 televízió készüléket kell eladni. 1960-ban 1955-höz képest hatszor több 125 köbcentiméteres motorkerékpárt, két és félszer több 250 köbcentiméteres motorkerékpárt, 75 százalékkal több kerékpárt kell forgalomba hozni.

Többszörösére kell növelni a szintetikus mosószeres forgalmát. 1960-ra mintegy 10 000 tonna mosószappannak megfelelő, a szappannál hatékonyabb mosószerrel kell eladni. 1955-höz képest 1960-ban legalább 65 százalékkal több építőanyagot kell a lakosság rendelkezésére bocsátani, többek között legalább 70 százalékkal több téglát, 65 százalékkal több tetőserepet, 80 százalékkal több meszet, 140 százalékkal több cementet. Többszörösére kell növelni a faárak pótlására szolgáló előregyártott elemek eladását. A bútorkiskereskedelmi forgalmát 35 százalékkal kell öt év alatt emelni.

Növelni kell a kereskedelem kulturális színvonalát, meg kell javítani a kiszolgálást, ki kell terjeszteni az önkiszolgálás rendszerét, csökkenteni kell a forgalmi költségeket. Ezzel a kereskedelmet az eddigieknél több korszerű műszaki berendezéssel kell ellátni.

A növekvő kereskedelmi forgalom lebonyolítására öt év alatt az állami és szövetkezeti kereskedelemben 2000-2500 boltot és 800 új vendéglátóüzemi egységet kell létesíteni, főleg az újonnan épülő lakótelepeken, a városok külterületein és a falvakban.

Az általános közérzet javítását szolgáló céljait meg kell valósítani. A szállodai szobák számát öt év alatt legalább 35 százalékkal, ezen belül az idegenforgalom követelményeinek megfelelő szobák számát mintegy kétszerezére kell növelni részben úgy, hogy a régebben szállodai célra szolgáló épületeket új célra vissza kell adni.

Ezzel is elő kell segíteni a kölcsönös, turisztikai célú utazások növekedését.

8. A második öt éves terv éveiben összesen mintegy 200 000, állami erőforrásból több mint 100 000 lakást kell építeni, kétszer annyi, mint az első öt éves terv során. Az állami lakásépítési program megvalósításában — szövetkezeti lakásakció útján — be kell kapcsolni a dolgozókat és célra szánt megakarításait is. Az egyéni lakásépítés elősegítésére — elsősorban a munkások, alkalmazottak és értelmiségiek, valamint a termelőszövetkezeti parasztság részére — több mint 2 milliárd forint kedvezményes, hosszlejáratú hitel kell nyújtani. Támogatni kell a lakosság és a helyi szervek kezdeményezését a helyi építőanyagok kitermelésére. Az állami eszközökkel történő lakásépítést mindenekelőtt Budapesten, a bányász-településeken, az ipari központokban és a vidéki nagyvárosokban kell összpontosítani. Állami erőforrásból, szövetkezeti alapon és az egyéni építkezések állami támogatásával a szénbányászati dolgozóknak számára mintegy 30 000 lakás építését kell biztosítani.

Gondoskodni kell arról, hogy a lakás-helyzet megjavítása érdekében minél több, azelőtt lakás nélküli, de jelenleg más célra használt helyiséget adjanak vissza eredeti rendeltetésének.

Ahol gazdaságosnak mutatkozik, irodaházakat kell építeni, és ezáltal lakásokat kell felszabadítani.

Javítani kell a meglévő lakások minőségét. Az eddigieknél nagyobb mértékben kell gondoskodni a meglévő lakóépületek megfelelő karbantartásáról és felújításáról. Az állami tulajdonban lévő lakások felújítására és karbantartására öt év alatt mintegy 3 milliárd forintot, vagyis az első öt éves terv éveiben folyósított összeg közel négyszeresét kell fordítani. A lakosság tulajdonában lévő házak javításához is jelentős mennyiségű építőanyagot kell biztosítani.

A városi lakosság ivóvíz-ellátásának további javítását elsősorban a meglévő vízművek bővítésével és részleges újalakításával, egyes területeken új vízművek létesítésével kell elérni. Új közutakat és kis vízművek létesítésével megfelelő ivóvizet eddig nem rendelkező községekben másfélmillió falusi lakost kell jó ivóvízzel ellátni, jelentős mértékben igénybevéve a társadalmi erőt is.

A háztartási gázfogyasztók számát mintegy 40 százalékkal, a villanyfogyasztásba bekapcsolt háztartások számát mintegy 300 000-rel kell növelni, mintegy 600 falut kell villamosítani.

Meg kell javítani a közúti és városi közlekedést, elsősorban új autóbusszárakat létesítésével. A városi közlekedést 180 új, korszerű villamoskocsi, 185 trolibusz és 400 autóbussz üzembeállításával kell fejleszteni. Mindenekelőtt Budapest közlekedését kell érzékenyebben megjavítani.

9. Tovább kell javítani a lakosság egészségügyi ellátását, különösen gondot fordítani a betegségek megelőzésére, a nagy tömegűket érintő betegségek elleni küzdelem fokozására.

Tovább kell fejleszteni az anya- és gyermekorvosellátást. Emelni kell a közegészségügyi színvonalat, fokozni kell a fertőző betegségek elleni küzdelmet.

Ezen célkitűzések megvalósítására;

a gyógyintézeti és szülőotthoni ágyak számát 1955-höz képest mintegy 8500-zal kell növelni,

ezen belül 7 új kórházat kell építeni. Bővíteni kell a sanatóriumi hálózatot.

Az orvosi körzetek számát mintegy 15 százalékkal kell növelni úgy, hogy a fejlesztés arányban álljon a biztosítottak számának növekedésével. Budapesten és a nagyobb vidéki városokban az orvosi körzetekben fokozatosan szakorvosi ellátást kell megvalósítani.

Tovább kell fejleszteni a rendelőintézeti és gondozóintézeti ellátást.

Új rendelő- és gondozóintézetek létesítésével, a meglévőket teljesítőképességének növelésével

mintegy 25 százalékkal kell emelni a szakorvosi és gondozóintézeti óraszámot.

Fejleszteni kell a közegészségügyi és járványügyi hálózatot.

Növelni kell az egészségügyi hálózat rendelkezésre álló közlekedési eszközeinek számát,

Az orvosok számát öt év alatt mintegy 2300 fővel kell emelni. 1960-ban 10 000 lakosra 15 orvos jusson. Ki kell szélesíteni a szakorvos-képzést és továbbképzést,

emelni kell az egészségügyi személyzet számát, valamint az orvosok mellett dolgozó szakképzett egészségügyiek arányát.

Az egészségügyi ellátás színvonalának emelése érdekében fokozott gondot kell fordítani az egészségügyi intézmények felújítására és korszerűsítésére, javítani kell műszerellátottságukat, növelni kell textil-, élelmiszer- és gyógyszerellátásukat.

Támogatni kell a nagy hagyományokra visszatekintő magyar orvostudományi kutatómunkát. Biztosítani kell az orvostudomány eredményeinek széleskörű alkalmazását a megelőző és gyógyító munkában.

Biztosítani kell a lakosság mind egészségesebb élet- és munkakörülményeit. Gondoskodni kell az üzemegészségügy, a munkavédelem és a balesetelhárítás fejlesztéséről.

Munkavédelemre, valamint üzemi egészségügyi és szociális létesítményekre 5 év alatt több mint egymilliárd forintot kell beruházni, másfélszer annyit, mint az első öt éves terv idején. Társadalmi támogatással is biztosítani kell az üzemekben, üzletekben, közintézményekben a tisztaság, a közegészségügyi előírások követelményeinek fokozott érvényre jutását.

Fokozottan gondoskodni kell az idős és munkaképtelen dolgozókról. További szociális otthonokat kell létesíteni számukra, javítani és kulturáltabbá kell tenni ellátottságukat. A régi rendszer nyugdíjak emelésével csökkenteni kell a régi és új rendszer nyugdíjak között fennálló aránytalanságot.

A dolgozó régi nyugdíjainak részére lehetővé kell tenni régi nyugdíjuknak új rendszerű nyugdíjra való átváltását.

Emelni kell a hadigondozottak járandóságát. Több munkalehetőséget kell nyújtani a csökkent munkaképességűek számára.

Az üdülői férőhelyek számát új üdülő építésével, és a meglévőket bővítésével mintegy 10 százalékkal kell növelni, ezenkívül a gyermeküdülői férőhelyek számát több mint 40 százalékkal kell emelni.

Fontos feladatnak kell tekinteni a sport széleskörű fejlesztését. A második öt éves terv időszakában új fedettuszdókat kell építeni Budapesten, bővíteni kell a versenysport fejlesztését szolgáló tatal edzőtáborokat. Vidéken — a tömegsport támogatására — be kell fejezni öt sportstadion építését. Jelentős számú kisebb falusi sportpályát kell létesíteni, részben állami, részben társadalmi erőből.

10. A második öt éves terv nagy gazdasági programja megköveteli népünk általános műveltségének további emelését, az alapműveltséget nyújtó általános iskola fejlesztését. Ezért a második öt éves terv időszakában

4500 általános iskolai osztálytermet kell létesíteni.

Az osztálytermek túlnyomó részét állami erőből kell megépíteni, kisebb részét társadalmi erőforrásból,

valamint a jelenleg más célra igénybevért iskolaépületek visszajuttatásával és az általános iskolák egyszerűsítése során felszabaduló épületekből, helyiségekből kell biztosítani.

Új általános iskolák létesítésénél figyelembe kell venni a falu szocialista fejlesztését és folytatni kell az osztályon és részben osztott iskolák fokozatos felszámolását. Az általános kulturális színvonal emelése érdekében évenként

fokozatosan növelni kell az általános gimnáziumba felvehető tanulók számát.

Az ipari technikumokban az első osztályos tanulók számát mintegy 35 százalékkal kell emelni. Meg kell javítani az alsó- és középfokú oktatási intézmények tanszereivel és oktatási eszközökkel való ellátását.

Az ifjúság szocialista oktatásának egész rendszerében nagy gondot kell fordítani a gyakorlati életre való nevelésre és a fizikai munka megszerzésére. Ennek érdekében az általános és középiskolákban új tantervet, és az ehhez szükséges új tankönyveket kell bevezetni.

A tananyagban helyet kell adni a polittech-

nikai oktatás elemeinek. A középfokú szakiskolai képzést gyakorlatibbá kell tenni, közelebb kell hozni az ipari és mezőgazdasági termelőmunkához.

A szakképzés mellett kellő gondot kell fordítani a tanulók általános műveltségére is.

A második öt éves terv során be kell vezetni az övön- és tanítóképzés új rendszerét.

Az általános és középiskolákban az eddiginél fokozottabb figyelmet kell fordítani a tanulók széprészének fejlesztésére, esztétikai nevelésére.

Biztosítani kell az általános és középiskolát végző fiatalok továbbtanulását, illetve munkaadókat.

11. Az egyetemeken és főiskolákon lényegesen emelni kell az oktatás színvonalát és ki kell szélesíteni a gyakorlati oktatást. Jelentősen meg kell javítani a felsőoktatási intézmények tanszereivel, laboratóriumi berendezésekkel és kísérleti eszközökkel való ellátását.

A népgazdaság előtt álló nagy feladatok megkövetelik a felsőoktatási intézményektől — különösen a műszaki egyetemektől —, hogy az egyetemi oktatás színvonalának állandó emelése mellett segítsék a műszaki kultúra, a modern technika fejlesztését, a korszerű technikai eljárások kidolgozását és bevezetését.

Ki kell dolgozni a népgazdaság 10 éves szakember-szükségleti tervét és ennek alapján megalapozottabba kell tenni az egyetemi és főiskolai létszámtervezést.

Növelni kell a nappali tagozatra járó első- és második éves egyetemi és főiskolai hallgatók számát.

Az egyetemi és felsőoktatási beruházásokra a második öt éves terv időszaka alatt több mint 250 millió forintot kell fordítani. Ebből többek között a Rákosi Mátyas Nehézipari Műszaki Egyetem, a Budapesti Műszaki Egyetem, az Építőipari- és Közlekedési Műszaki Egyetem valamint a Veszprémi Vegyipari Egyetem további fejlesztését kell biztosítani.

Az oktatás színvonalának emelése mellett nagy gondot kell fordítani egyetemeken a tudományos kutató munka fejlesztésére is. Fokozott mértékben biztosítani kell az egyetemi és főiskolák számára a nemzetközi tudományos együttműködést és tapasztalatszerzést, a külföldi könyv- és folyóirat-beszerzést, az egyetemi könyvtárak elmaradottságának gyorsított felszámolását. Az egyetemi és főiskolai oktatók számára biztosítani kell a külföldi tanulmányutak nagyobb arányú lehetővéadását.

A közép- és főiskolai végzettséggel nem rendelkező dolgozók szakképzésének emelése érdekében szélesíteni kell a munkaidőn kívüli oktatást.

A diákszállókat valóságos diákhelyekékké kell fejleszteni, lényegesen megjavítva az ifjúság nevelésének és tanulmányi munkájának feltételeit.

12. Tovább kell emelni az egész dolgozó nép kultúrális színvonalát az irodalom és művészet fellendítésével, az öntevékeny kulturális munka és ismeretterjesztés egységes irányelvek alapján történő fejlesztésével. Fontos feladat az ipari központok, valamint a kulturális intézményekkel meg nem rendelkező falvak és a tanyavilág jobb kulturális ellátása.

A filmgyártás fejlesztése érdekében fel kell építeni két új filmgyárat, ezenkívül korszerűsíteni kell filmgyáraink műszaki berendezését.

Új filmlaboratóriumot kell létrehozni. A mozihálózatot 240 új keskeny- és normálfilmes mozi létesítésével tovább kell fejleszteni és

jelentősen növelni kell a vándormozik számát, többek között mintegy 40 új gépkocsis beszerzésével.

A második öt éves terv időszakában meg kell kezdeni a panorámafilmek vetítését.

A tervidőszak alatt növelni kell a vidéki színházak számát és gondoskodni kell a meglévő színházépületek korszerűsítéséről.

Számottevően javítani kell a könyvtári munkát és növelni kell a könyvtárak könyvtár-állományát, valamint a kiadott könyvek példányszámát.

A könyv-, újság- és folyóiratkiadásra 25-30 százalékkal több papírt kell biztosítani és gondoskodni kell a nyomdakorszerűsítéséről is.

Részlegesen helyre kell állítani a pesti Vigadó és benne nagy befogadó képességű hangversenytermet kell létesíteni.

Különös figyelmet kell fordítani a vidéki zenei életnek fellendítésére. Az eddiginél fokozottabban kell gondoskodni az ifjúsági zenei neveléséről, tovább kell fejleszteni a zeneiskolai hálózatot.

A tervidőszak folyamán létre kell hozni a Technika Háza.

A televízió bevezetésével a kulturális fejlődés új nagy jelentőségű eszköze lett megteremtve. Fejleszteni kell a rádió műsoradást, be kell vezetni az ultrarövidhullámú rádióadást. El kell érni, hogy a tervidőszak végére a családok túlnyomó többsége rendelkezzen rádió-vevőkészülékkel.

Gondoskodni kell a leromlott állapotban lévő műemlékek és múzeumok fokozott mérvű helyreállításáról. A budai várpalota

(Folytatás a 3. oldalon)

Tegnap termelt

Ennek a celnak erekeben meg sok kell leküzdeni.

Első és legfontosabb feladat meggyőzni a jövedelem és növénytermesztés növénytermesztésén túl a szakszerűen állattenyésztés adja a fokmérője a terkezetnek, hogy házat oszt, hanem forintot ér egy mge.

Második: a takarmegteremtése. Szgyobb gondot kell takarmányokra. Kí máni minden talpat det, minden tanyak hogy bőséges és jó szalastakarmányt égot termeljenek. Mszálni az árokpartó lóutakat, ami szint silányanyag forrása.

Harmadik: egész szilastmentes férő sítása.

Negyedik: az a tes célkitűzéseinek szaktudással rendez ismeretes gondozó lése.

Ötödik: a 100 k jutó számosállat létszámúszert biztos

Ezeket a feladat megoldani a gépé kihelyezett mezőga a gépalomási foál tők irányítása mel

Vannak egyéb k valók is. Egyes cs sokkal több háztartanak tagok, m alapszabály megere nek a követvezt isz közgyűlés kiemo munkagyűlésre is

ni takarmányt, me táji gazdaság nem láni takarmánnyal tehettek.

A tagok kiesnek termelőmunkából, de dancron igyekvnek takarmányüzemeltetésitani. Elemeknek

höz felébb-harmad nót kaszáni akkor, közös gazdaságban a takarmány, vagy szálva teszi tökre rás. Nemegyszer az dul, hogy olyankor nak takarmányfőlé a közös állomány tósítva.

Káros takaréko Ennek elkerülésé ben felül kell vész den tsz-ben a ház állomány sűrűségé vényt kell szerezni szabálynak.

Másik nagy hiba lönösen a szarvasnyésztésnél jelenlé a tsz-ek a növe mányt elég mostó ják". Idő előtt levá borjakat, hogy az spórolt tejfel is töl lemhez jussanak. A ségü „borjú-szenát kal takarmányozzák gondolnak a holna az oka, hogy tsz-vannak kettő-három sanyult, tenyészté alkalmas üszökeket. tertainas határozata ben az üszöket 18- pos korban tenyész venni, mert így megterül a nevelte és hosszabb idő termelésben tartani deket.

Általános jelenség hogy a sertésállom etelik. Sok esetben adás után juttatott a sertések kapják értékes kenyérszék mazó kenyérszékben a tehenszűzettel, szik tömre, hogy é veszik tenyésztésb idejük kifejlődni. Iá szesesen nem vált, hozzájuk fűzött re és sokszor kénytelen gyunk azokat a k selejtezni, amelyek rülmények között m

VIRÁGZÓ MEZŐGAZDASÁGÉRT

SAKEMBEREK TANÁCSAI — A LEGJOBBAK TAPASZTALATAI

Tegyük mindenütt jövedelmezővé termelősövetkezeink állattenyésztését

Ennek a célnak elérése érdekében még sok nehézséget kell leküzdeni.

Első és legfontosabb a szövetkezetek meggyőzése arról, hogy a jövedelem zömét nem a növénytermesztés, hanem a növénytermesztésen keresztül a szakszerűen irányított állattenyésztés adja. Nem az a fokmérője a termelősövetkezetnek, hogy hány kiló búzát oszt, hanem hogy hány forintot ér egy munkaegysége.

Második: a takarmánybázis megteremtése. Sokkal nagyobb gondot kell fordítani a takarmányokra. Ki kell használni minden talpalatnyi földet, minden tanyakertet arra, hogy bőséges és jó minőségű szalastakarmányt és silóanyagot termeljenek. Meg kell kaszálni az árokpartokat és dűlőket, ami szintén bőséges silóanyag forrása.

Harmadik: egészséges, zsírforgalmas férőhely biztosítása.

Negyedik: az állattenyésztés célkitűzéseinek megfelelő szakutadással rendelkező lelkiismeretes gondozók ki-nevelése.

Ötödik: a 100 kat. holdra jutó számosállat szükséglet létszám szerű biztosítása.

Ezeket a feladatokat kell megoldani a géppalomszövetkezetek mezőgazdaságának a géppalomszövetkezetek irányítása mellett.

Vannak egyéb kiküszöbölendő problémák is. Egyes csoportokban sokkal több háztáji állatot tartanak tagok, mint az az alapszabály megengedi. Mi ennek a következménye? A sz. közgyűlés kimondja, hogy munkaegységeire is kell osztani a takarmányt, mert a háztáji gazdaság nem képes el látni a takarmányt a háztáji telenek.

A tagok kiesnek a közös termelőmunkából, mert mindennél inkább a háztáji takarmányüzemeltetést biztosítják. Elmennek kivülállókhöz feléből-harmadából szénát kaszálni akkor, amikor a közös gazdaságban megvénül a takarmány, vagy már lekaszálni teszi töpkrre az időjárást. Nemezszer az is előfordul, hogy olyankor is osztanak takarmányfélét, amikor a közös állomány sincs biztosítva.

tekesebb tenyészanyagunk lehetnének.

Még mindig kevés szövetkezetben vezettek be az előhizlalást, pedig mind a téli, mind a nyári hizlalásnál jelentős mennyiségű abrak-takarmányt lehetne megspórolni, illetve a hizlalás első stádiumában nyáron lezúszkázott zöld lucernával, télen minőségű sertéssilóval vagy lucernaliszttal helyettesíteni. 1 kg lucernaliszttal azonos értékű 1 kg búzakorppal. Szívesen fogyasztja a baromfitól kezdve szarvasmarháig minden állat.

A silózás nagy hasznot jelent

A takarmánybázis biztosításánál nagyobb gondot kell fordítani a silózásra is. Tsz-eink már rájöttek a silózás óriási jelentőségére, de még mindig vannak olyan csoportok, ahol a silózást el-lenszenvesen fogadják. Ennek oka, hogy azt a kevés silót, amit az elmúlt időkben készítették, nem jó anyagból és nem szakszerűen készítették, nem volt helyes az erjedési folyamat, az állatok nem szívesen fogyasztották.

Ahol sikerült a silózás és jó minőségű silót készítették, ott már szívesen silóznak, sőt a nyári esős időjárás alatt, amikor a széna készítése minőségileg nem volt biztosítva, silót készítettek zöld pillangós és zabosbúkköny keverékből. Ezt csinálták nagyon helyesen a püspökáldányi Kossuth Tsz-ben, ahol több mint 300 köbméter minőségi pillangós silót készítettek.

Baj van a legelőgazdálkodás körül is. Kevesen vácsítotják meg a Minisztertanács utasítását a szakszerű legeltetésről, és általában véve a legelőgazdálkodásról. Nem irtják a gyomokat a legelőkről.

Azért szép eredménnyel is dicsekedhetünk. A püspökáldányi Október 12 Tsz öntözéses gazdálkodást folytat jó eredménnyel 50 kat. hold le-

gelőn. A báránai Öttörő Tsz kihelyezett mezőgazdasza és állatfeltele nemcsak szakszakra osztották a legelőt, hanem rendszeres ellenőrzést is tartattak a pásztorkokkal. Meg is van az eredménye, mert azon a takarmányon, amit a legelő nyújt, 9,77 literes istállóállagon tudják tartani tehéneszeztük színvonalát.

Sokkal nagyobb gondot kell fordítani a növendék nevelésre is. Etesünk bőségesen jó minőségű takarmányt a növendékekkel. Ez a Püspökáldányi Géppalomszövetkezet tartozó termelősövetkezetek sikeresül is fog, mert már eddig a szalastakarmány szükségletnek közel 30 százaléka jó minőségben betakarítva, kazalba rakva várja a telet. Mezőgazdaszaink irányítása mellett az egy-egy állattartó szalastakarmány szükséglete az istállóhoz közel kerül tárolásra, mert így a takarmányok mintegy 7-8 százalékat tudjuk megmenteni, ami helytelen elosztás miatt szállításkor elcsorog.

Ha bőséges és jó minőségű takarmány áll rendelkezésre a növendékeknek, akkor nagy termelőképességű egyedeket tudunk kinevelni. Míg csoportjaink nem saját növendékállományból pótolják tehén szükségletüket, addig tehéneszeztük csak lefejté jelle-gűek. Inkább megvásárolják a tehenet, mert abból már az első évben „kifejtek az árárt”. Ez így is van, de legtöbbször már 1-2 év után ki kell külbönbözni okok miatt selejtezni, ez pedig mindig magas értékesítéssel (vesztéssel) jár.

Van tehát a géppalomszövetkezeteknek és kihelyezett mezőgazdaságoknak elég megoldani való problémája és csak akkor lehet a szó szorosán vett értelmében állattenyésztésről beszélni, ha ezeket a hiányosságokat már kiküszöbölték.

Papp László
AMG főállattenyésztő,
Püspökáldány

Gyárás József: ZÖLDTRÁGYÁZÁS

A szerző megmagyarázza, melyik növényt termesszük zöldtrágyának. Ismerteti a vetés módjait, a tarlóvetést, az áttelelő vetést és a közvé-alávetést. Felvilágosít, mi legyen a zöldtrágya utónövénye.

(74 oldal, ára fűzve 3.50 Ft.)

Ponomarenko D. A.: VÉDEKEZÉS A MAGLUCERNA KÁRTEVŐI ELLEN

A mű elsősorban a szovjet tapasztalatok alapján ismerteti a maglucerna főbb kártevőit — a lucernanövényre és szakszerűen csoportosítva — és ellenük való védekezést. A csíránövények, a csücsörtyűk, a bímbók és virágok, a szárnak, a magvak és a gyökerek kártevőit írja le, majd szembeállítja a lucernakártevők szaporodási viszonyait, a lucerna hasznosításának jellegével, egybefoglalóan ismerteti a védekezési módszereket és kárbebecslési, rovaregyedszám-megállapítási eljárásokat közöl. Kiválóan értékes a mű magyar viszonyok között is, mert a tárgyalt kártevők zöme nálunk is előfordul, az egy-két kivételt pedig — Man-ninger prof. szavaival élve — bármikor fellelhet. A könyv írás- és szerkesztés módszerének színvonalát kb. közepfokú, elsősorban a gyakorlatban dolgozó agronómusok, brigádvezetők, stb. használhatják.

Hinfner Kálmán—Csák Zoltán:

A BURGONYAGUMO BÉTEGSEGEI ÉS KÁRTEVŐI SODASAI

A növénytermesztőknek nagy szükségük van arra, hogy a különböző növényi betegségeket és kártevőket idejében felismerjék, vagy feljuttassák megelőzők. A gyakorlat tömör ismertetése, főleg természetű illusztrációkat kíván. A szerzők ezt a célkitűzést tartották szem előtt, amikor 38 burgonyagumobetegséget, illetve kártevőt ismertetnek és illusztrálnak színes, természetű képekkel.

(154 lap, 45 színes és egy színű ábra, ára kötve 30.— Ft.)

A tűzkárok megelőzéséről

A betakarítás nagy munkájánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a szemvesztés csökkentése mellett mindenütt betartsák a tűzvédelmi intézkedéseket. A helyi tanácsok tartásuk fontos feladatuknak, hogy a tűzfigyelői és készült-ségi szolgálat körül minden rendben legyen.

Hiába öröklőnek a gépek körül éber figyelemmel, hogy a szemvesztést csökkenteni tudják, ha nem vigyáznak arra, hogy az asztalokat megóvják a tüztől. Fontos tehát, hogy a tűzrendészeti szabályokat betartsák. Elsősorban figyelni kell az egész határt. Nagy kár származhat abból, ha a toronyban olyan tűzfigyelő van, aki alvásra használja a szolgálati időt. Eberségre van szükség, hogy a kilört tüzet azonnal észreveggyék és értesítsék a tűzoltókat. Ha nem veszik észre a tüzet idejében és a távoli határrészről érkezők adják csak a hírt, az asztal már lángok martaléka lehet, mire a községi tűzoltók a helyszínre érkeznek.

Fontos tehát, hogy sehol ne elégedjenek meg a rendelkezések kiadásával, ellenőrizni is kell, hogyan működik a tűzfigyelői és készült-ségi szolgálat.

A termés tűzvédelme nemcsak a pártszervezetek, tanács szervek, tűzoltók feladata. Mindenki feladata ez: Vigyázzanak egymásra a szérűkertekekben dolgozók. Az asztalok közelében tüzet ne rakjanak, tartásuk be a dohányzási tilalmat. Egyetlen szikra elegendő a meleg, szeles napokon ahhoz, hogy lángboruljon egy-egy asztal. Vigyázzunk tehát és mindent megtenni a tűzkárok megelőzésére.

Az elmúlt hetek hívós, esős időjárása miatt a harmadik kaszálású lucerna virágfogásra meghagyott lucernát a legtöbb helyen le kellett vágni. Emiatt az eredetileg magnak szánt területek igen jelentősen lecsökkentek. Ez a körülmény elengedhetetlenül szükségessé teszi, hogy a lucerna magfogást a harmadik kaszálásból az eddig szokásos területek többszöröseire növeljék. Ilyen körülmények között a lucerna magfogás jelentős részét a harmadik kaszálásra kell halasztani. Mind a termelősövetkezetek, mind az egyéni termelők a magfogásból ne csupán a második kaszálásal kiesett területek arányában, hanem azon túl is minél nagyobb területen hagyjanak meg lucernát magfogásra a harmadik kaszálásból.

A harmadik kaszálásból a lucerna magfogása annál biztosabban sikerül, minél korábban végezzük el a második kaszálást, mert így a harmadik kaszálású lucerna virágfogása is jobban a nyár közepére esik. Harmadik kaszálásból azonban csak olyan lucernát hagyjunk meg, amely a második kaszálásnál az ismert szakszerű irányelveknek megfelel és fejlődése olyan, hogy fővirágzása legalább augusztus 15-ig megtörténik.

Mivel a harmadik kaszálásból jelentős magfogásra kell számítani, a kártevő elleni védekezés érdekében, a második kaszálás után a magnak szánt lucernatartól 8 kg Agritox-szal szórással le. A későbbiek során a harmadik kaszálásból magnak meghagyott lucernatáblákon a kártevők elleni védekezés teljesen megegyezik a második kaszálásnál ismert védekezési eljárásokkal. A lucerna és vöröshere cséplésével kapcsolatban az előző szájt-naplóban közölték továbbra is irányadók.

Lucerna magfogás a harmadik kaszálásból

Az elmúlt hetek hívós, esős időjárása miatt a harmadik kaszálású lucerna virágfogásra meghagyott lucernát a legtöbb helyen le kellett vágni. Emiatt az eredetileg magnak szánt területek igen jelentősen lecsökkentek. Ez a körülmény elengedhetetlenül szükségessé teszi, hogy a lucerna magfogást a harmadik kaszálásból az eddig szokásos területek többszöröseire növeljék. Ilyen körülmények között a lucerna magfogás jelentős részét a harmadik kaszálásra kell halasztani. Mind a termelősövetkezetek, mind az egyéni termelők a magfogásból ne csupán a második kaszálásal kiesett területek arányában, hanem azon túl is minél nagyobb területen hagyjanak meg lucernát magfogásra a harmadik kaszálásból.

A harmadik kaszálásból a lucerna magfogása annál biztosabban sikerül, minél korábban végezzük el a második kaszálást, mert így a harmadik kaszálású lucerna virágfogása is jobban a nyár közepére esik. Harmadik kaszálásból azonban csak olyan lucernát hagyjunk meg, amely a második kaszálásnál az ismert szakszerű irányelveknek megfelel és fejlődése olyan, hogy fővirágzása legalább augusztus 15-ig megtörténik.

Mivel a harmadik kaszálásból jelentős magfogásra kell számítani, a kártevő elleni védekezés érdekében, a második kaszálás után a magnak szánt lucernatartól 8 kg Agritox-szal szórással le. A későbbiek során a harmadik kaszálásból magnak meghagyott lucernatáblákon a kártevők elleni védekezés teljesen megegyezik a második kaszálásnál ismert védekezési eljárásokkal. A lucerna és vöröshere cséplésével kapcsolatban az előző szájt-naplóban közölték továbbra is irányadók.

Teendők a szőlőben és gyümölcsösben

A termő szőlőkben a fűrtök már erőteljes fejlődésben vannak. A legfontosabb teendő továbbra is a szőlő növényvédelmi munkáinak elvégzése. A fűrtökön történő peronoszpóra ellen a fűrtök bordóilével történő permetezéssel, vagy rézmészporozással védekezünk. Egyes vidékeken elsősorban az erre hajlamos fajtokat (vecelini, kisburgundi stb.) évente rendszeresen jelentkező — főleg fűrtökben. — Ahol megjelenésével számolni kell, leghelyesebb a fűrtök peronoszpóra elleni védelmét a lisztharmat elleni védekezéssel egy munkamenetben elvégezni. Ilyen esetben a bordóiléhez 0,5-1 százalék

sulfarolt kell adni. Ha porózással védekezünk, akkor rézmészpor helyett rézkeletport kell használni az együttes védekezés végrehajtásánál. A gombabetegségek elleni permetezéssel a védekezés eredményességének elengedhetetlenül fontos feltétele az is, hogy a szőlő kőbőzést és kapálási munkát időben elvégezzük. A lombotzatot sűrű és a peronoszpóra iránt rendkívül fogékony hónaljajtásokat — melyek a védekezést nagymértékben akadályozzák — gondosan távolítsuk el. A gyümölcsösökben legfontosabb munka az almaorosi, a pajzstetű, fuscicladium, monília, a lisztharmat elleni védekezés,

A „Rosztszelma” kibocsátotta a száztvenezredik kombájnt

A Don-menti Rosztovból kibocsátott, kultivátorokkal és egyéb gépekkel megalkotott szerelvénnyel rendelkező, országos minden részébe, a rosztovi vállalatoknak ebben az esztendőben 71 000 gabona- és kukoricabetakarító kombájnt kell gyártani. Ilyen nagy mennyiségben a terület gyárai még egyetlen esztendőben sem bocsátottak ki aratógépeket.

A „Rosztszelma” gyár az aratósi igény megkezdésekor bocsátotta ki a háború utáni 150 000-ik kombájnt. A gyár fontos feladatokat old meg. A már ismert „Sztálinyec-6” gép gyártásával egyidejűleg új szerkezetű gabonakombájnt gyártásukat kezdték meg. Az új kombájnt kapacitása másfélszerese a régebbi típusú gépeknek.

A múlt esztendőhöz hasonlóan, több mint háromszoros-

ra emelkedett a kukoricabetakarító kombájntok száma. A „Rosztszelma” a megszületés betakarításánál használatos csúszótálp-nélküli aratógépek mintapéldányain dolgozik. Az első csúszótálp-nélküli aratógép már elkészült.

Zseny-seny a kaukázusi hegyekben

Észak-Kaukázusban a tyebergyni állami védett területen értékes gyógynövény termesztésével kísérleteznek. Bükkerdők övezetében, 1400-1700 méter magasan a tenger színe felett vetették el a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságból kapott zseny-seny magokat.

Ilyen magasságban ez a gyógynövény még sehol a világon nem élt meg. A kaukázusi hegyekben a gyógynövény jól fejlődik.

Egy mázsa mákgubó 90 forint

Az országban évről évre mind nagyobb és nagyobb területen termelnek máköt, azért, mert a termelők felismerték annak jövedelmezőségét.

Köztudomású, hogy 1 kat. hold területen megterem cca 2-300 kg mákmag, mely jó áron értékesíthető. A máktermelő azt is tudja, hogy a mák az őszi kalászosok kitűnő előveteménye, jó erőben levő talajt hagy vissza.

Az idei gazdasági évben minden máktermelőnek tudnia kell, hogy a mákgubó is jó áron értékesíthető.

Az Országos Gyógynövény-forgalmi Szövetkezeti Vállalat megbízásából minden földművelésügyi területen köteles átvenni a termelőktől által felajánlott, 5 cm-es szárral begyűjtött mákgubót (még a fergeset is) q-ként 90 forintot áron.

Általában a múltban a máktermelők a mákgubót el-tűztették, szemétdombra dobták, mint értéktelen anyagot. A mákgubó eltűzése pazarlás, mert 1 q mákgubó árából 3 q magasabb kalória értékű szénát vásárolhat a termelő.

A mákgubó igen fontos gyógyszeripari nyersanyag

Kabay János magyar gyógyszerésznek sikerült sok fáradságos munka után bebizonyítani azt, hogy a teljes beérett mák-tokban (gubóban) hatóanyagok, úgynevezett ópium alkaloidok csaknem változatlan mennyiségben megtalálhatók. A renesz, beérett csörgőszárú mákgubó legalább 0,2 százalék morphinot tartalmaz. A nemesített mákfajták (Sárkány-féle) pedig ennél jóval többet is. A morphin Kabay eljárással a mákgubóból közvetlenül kinyerhető. Az eljárás közgazdasági jelentősége igen nagy.

Eddig a gyógyszerészetben fontos és nélkülözhetetlen gyógyszereket képező ópium-alkaloidokat külföldről voltunk kénytelenek behozni. Kabay módszerrel ezeket a fontos gyógyszereket olcsó hazai nyersanyagból, a mákgubóból tudjuk előállítani.

Kabay felfedezésének gyar-

korlati kihasználása céljából szülőfalujaiban, Tiszavasvárin „ALKALOIDA” néven létesítettek feldolgozó üzemet. Ma is ebben a községben az Alkaloido Vegyészeti Gyár évi 3-400 vagon mákgubót dolgoz fel a Kabay által kidolgozott módszerrel.

Magyarország is részt vesz az újv. déki kiállításon

Mint ismeretes, Újvidéken ez év szeptember 15-e és 23-a között nagyszabású mezőgazdasági kiállítást rendeznek, amelyre eddig már kilenc külföldi ország jelentette be részvételét. A júgoszvi sajtó mind gyakrabban foglalkozik e számottevő eseménnyel.

Gyura Szekici, a kiállítás igazgatója, a sajtónak adott nyilatkozatában elmondotta, hogy a kiállítás egyidejűleg árumintavásár is lesz, amelyben a bemutatott jószágok,

és készíti különböző gyógyszerket, morphin, kodeint stb. A gyár nemcsak a belső szükségletet látja el, hanem a kész gyógyszereket exportálja a világ minden tájára, amiért népgazdaságunk cserébe fontos nyersanyagokat kap.

Jutalmazás

Tehát a máktermelők, állami gazdaságok, tszcs-k, egyéni gazdák a mákgubót ne dobják el. Fel kell ajánlani át-vételre a helyi földművelésügyi vezetőknek, mert ezzel nemcsak maguknak, hanem népgazdaságunknak hasznot hajtának.

A mákgubó begyűjtésében az úttörő csapatok is minden évben derékasan ki szokták venni részüket, igen szép eredményt szoktak elérni. A vállalat minden évben értékes díjjal jutalmazza a begyűjtésben élenjáró úttörőket, úttörő csapatokat.

termények és gépek egy részét meg lehet vásárolni. A külföldi résztvevők közül Magyarország tenyészbírókai és juhoknál kivül gépeket is bemutat a kiállításon — mon-dotta Szekici. Csehország, Svédország, Dánia, Hollandia szarvasmarhát, Ausztria pedig lovat és szarvasmarhát hoz a kiállításra. Nyugat-Németország, Franciaország és Olaszország előreláthatóan szintén tenyészállatokkal és gépekkel szerepel majd.

Káros takarékoskodás

Ennek elkerülése érdekében felül kell vizsgálni minden tsz-ben a háztáji állatállomány sűrűségét és érvényt kell szerezni az alapszabályoknak.

Másik nagy hiba, ami különösen a szarvasmarha tenyésztésnél jelentkezik, hogy a tsz-ek a növendék állományt elég mostohán „tartják”. Idő előtt levászlják a borjakat, hogy az így megsporolt tejtel is több jövedelemhez jussanak. A jó minőségű „borjú-szénát” a lovakkal takarmányozzák fel. Nem gondolnak a holnappal. Ez az oka, hogy tsz-eink tele vannak kettő-hároméves el-szányult, tenyésztésre nem alkalmas úszókkal. A Minisztertanács határozata értelmében az úszókat 18-20 hónapos korban tenyésztésbe kell venni, mert így hamarabb megtérül a neveltetési költség és hosszabb ideig tudjuk termelésben tartani az egyedeiket.

Általános jelenség az is, hogy a sertésállományt túleltetik. Sok esetben a tejbeadás után juttatott korpát is a sertések kapják meg. Az értékes tenyésztekből származó kocásilókat ellentétben a tehenesekkel, azonnal veszik tenyésztésbe. Nincs idejük kifejlődni. Így természetesen nem váltják be a hozzájuk fűzött reményeket és sokszor kénytelenek vagyunk azokat a kocákat kisselejtezni, amelyek rendes körülmények között még legér-

Irányelvek a magyar népgazdaság fejlesztésének második ötéves tervéhez

(Folytatás a második oldalról)

tat úgy kell helyreállítani, hogy ott a második és a harmadik ötéves terv során tudományos és kulturális intézmények legyenek elhelyezhetők.

Tovább kell fejleszteni kulturális értékeink nemzetközi cseréjét, kulturális kapcsolatainkat.

13. A kutatói fejlesztési feladatokkal összhangban a költségvetés szociális és kulturális kiadásait öt év alatt mintegy 30 százalékkal kell növelni.

14. Elő kell segíteni a tudomány nagymértékű fejlődését minden területen. Különös súlyt kell helyezni a természetudományokra, valamint a műszaki és agrártudományokra. Mind a társadalom-, mind a természettudományok területén figyelmet kell fordítani arra, hogy a kutatás kiterjedjen azokra az elméleti alapkérdésekre, amelyek megoldása elsősorban fontosságú a tudomány egész fejlődésére, valamint tudományos képzettségű szakemberek kiképzése szempontjából. Az eddiginél jobban kell összeegyeztetni a Magyar Tudományos Akadémia intézeteiben és egyetemi tanszékeken folyó elméleti kutatást az ipari kutatóintézetekben és az üzemekben végzett kutató munkával. A tudományos kutató munkát közelebb kell vinni a gyakorlathoz.

Különös súlyt kell helyezni az atomkutatás kifejlesztésére, amelyhez a tudományos kutatók számára felmerhetetlen lehetőséget biztosít Magyarország részvétele az Egyesített Atomkutató Intézetben, valamint a Szovjetunió támogatásával 1957-ben létesítendő első magyar atomreaktor. Az atomreaktor segítségével meg kell teremteni a magyar atomkutatás alapját és egyúttal biztosítani kell a rádióaktív izotópok hazai előállítását — műszaki, gyógyászati, mezőgazdasági és egyéb célokra.

VII. Az ország egyes területeinek fejlesztése

A második ötéves terv során a termelőerők fejlesztését az ország különböző területein a természeti sajátosságok és a gazdasági viszonyok figyelembevételével kell megvalósítani.

Tovább kell folytatni az iparilag elmaradt területek iparosítását. Az új ipari üzemek telepítését és a meglévő üzemek bővítését úgy kell végrehajtani, hogy meg lehessen szüntetni a nem gazdaságos szállításiakat és az eddiginél jobban biztosítani a helyi erőforrások felhasználását.

Gondoskodni kell a hőforrások, a hulladékenergia, valamint a kisebb folyók energiájának helyi hasznosításáról.

Lehetővé kell tenni, hogy az egyes területek ipari üzemét az eddiginél nagyobb mértékben elégítsék ki a helyi szükségleteket. A mezőgazdasági termelést a különböző területek egyébjelölt és talajviszonyainak, termelési hagyományainak megfelelően kell fejleszteni.

Gondoskodni kell arról, hogy a fővároson kívül a nagyobb vidéki városok és ipari központok egészségügyi, kulturális helyzete és kommunális ellátása is jelentősen fejlődjék.

Tovább kell fejleszteni az első ötéves terv során létesült új városokat és ipari településeket, a falvaknak, elsősorban termelőszövetkezeti közösközetek egészségügyi és kulturális intézményekkel való ellátását.

Fokozottabban kell kihasználni országunk adottságait a hazai és külföldi turizmus növelésére.

A tanács gazdaság fejlesztési terveinek kidolgozását a tanácsok feladatává kell tenni. A helyi kezdeményezés fokozott érvényesítése érdekében a tanácsok számára lehetővé kell tenni, hogy a tervek teljesítéséhez rendelkezésünkre bocsátott eszközökkel önállóan gazdálkodjanak. A gazdálkodásban lényegesen fokozni kell a tanácsok érdekességét. Tovább kell növelni a tanácsok hatáskörét a helyi szükségletek kielégítését biztosító gazdasági egységeknek a tanácsok irányítása alá helyezésével. Ezekkel és más intézkedésekkel el kell érni, hogy a tanácsok területük gazdasági életének tényleges irányítói váljanak, s ezzel a második ötéves tervben az egyes területek fejlesztésével kapcsolatos céltűzések megvalósítását hathatósan elősegítsék.

1. Budapestet a második ötéves terv időszakában úgy kell fejleszteni, hogy állandóan javuljanak a főváros lakosságának életkörülményei és tovább növekedjenek kulturális lehetőségei.

Arra kell törekedni, hogy az ipari termelés ne összpontosuljon a jelenleginél nagyobb mértékben a fővárosban. Budapest és közvetlen környékének ipari termelését alapvetően a termelékenység emelésével, főként a főváros belső munkaerőforrásaiból kell növelni. Új ipari üzemeket általában nem kell Budapestben telepíteni. Ugyanakkor azonban nagy összegeket kell fordítani a meglévő üzemek fejlesztésére, és különösen gépiparunk korszerűsítésére. Így többek között tovább kell fejleszteni új csőhidegvonalmi építésével az RM Műveket; bővítést, illetve korszerűsítést kell végrehajtani a budapesti erőművekben, a MÁVAG-ban, a Csepel Autógyárban, az Egyesült Izzóban, a Hungária Vegyiművekben, a Chinoin Gyógyszer- és Vegyszeti Termékek Gyárában, a Kőbányai Gyógyszergyárban és az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyárban, a Rugganyautógyárban, a Csepel Papirgyárban, a Kőbányai Sörgyárban, a konzerv-, hús- és édesipar számos üzemében stb. Budafok-Háron farostlemezgyárat kell üzembehelyezni.

A lakosság friss áruval való ellátásának javítására Budapest erre alkalmas területein és környékén tovább kell fejleszteni a zöldség- és gyümölcsstermelést.

A műszaki kutatás területén a rendelkezésre álló erőket és eszközöket, elsősorban az ipar és közlekedés fejlődése szempontjából legfontosabb és adottságainknak legjobban megfelelő területekre kell összpontosítani, így az anyagvizsgálat és fémfizika kérdéskörre, a híradás- és vákuumtechnika továbbfejlesztésére, az anyagvizsgálat modern módszereire, korszerű maganyomó és katalitikus vegyi eljárások, valamint új szerves-vegyipari anyagok kutatására.

Az agrártudományok fejlesztése terén főként a talaj termőképességének és az állattenyésztés hozamainak emelését szolgáló technikai és biológiai módszerek kidolgozására nagyobb termőképességű új vetőmagfajták kifejlesztésére, korszerű technikai színvonalon álló géptípusok létrehozására, a mezőgazdasági nagyüzemek szervezési kérdéseinek megoldására kell súlyt helyezni.

A közzgazdaságtudományt úgy kell fejleszteni, hogy hatékony segítséget nyújtson a népgazdaság legfontosabb kérdéseinek megoldásához, helyes tervezési módszerek kialakításához és a gazdaságosság elvének sokoldalú alkalmazásához.

Fokozni kell a nemzetközi tudományos együttműködést és tapasztalatcserét, mindegyiket a szocialista tábor országaival és más országokkal is.

A tudományos kutatókat és a gyakorlati kutatómunkát a hosszútávú kutatási programokra alapozott évi tervek alapján kell megszervezni. Biztosítani kell a tudomány eredményeinek az eddiginél sokkal szélesebb körű gyakorlati felhasználását.

El kell érni, hogy a tudomány fejlődése szilárd alapot adjon a második ötéves terv feladatainak végrehajtásához és a harmadik ötéves terv tudományos előkészítéséhez.

A második ötéves terv folyamán a lakás-helyzet megjavítására Budapestben állami eszközökből mintegy 38 000 lakást kell építeni. A magánérből történő lakásépítés támogatásával arra kell törekedni, hogy a terv időszakaiban a fővárosban összesen 60 000 lakás épüljön. Szép és korszerű lakótelepeket kell létrehozni. Jelentősen növelni kell a lakóházak tatarozására és a karbantartásra szolgáló eszközöket.

Ngyszámú új villamoskocsi, trolibusz és autóbussz forgalomba állításával a fővárosban öt év alatt mintegy 25 százalékkal kell emelni a járművek szállítóképességét. A külső területek közlekedését új vonalak létesítésével kell javítani. A csepeli gyorsvasutat Szegedcentriklőséggel kell meghosszabbítani, meg kell

gyorsítani a vasúti személyszállítást Budapest és a Budapest környező települések között.

A földalatti vasút építését úgy kell folytatni, hogy a harmadik ötéves terv során üzembe helyezhető legyen. A második ötéves terv idején be kell fejezni a Feriegyi-repülőter újjaépítését, és

a tervidőszak utolsó évében el kell kezdeni az Erzsébet-híd újjaépítését.

A vízellátás javítása érdekében bővíteni kell a szigetesenmőkös! és margitszigeti vízművet, és fel kell építeni a déli-pesti ipari vízművet. Fejleszteni kell a főváros csatornahálózatát.

Lényegesen meg kell javítani a fővárosban a köztisztaságot, fokozni kell az ezzel kapcsolatos munkálatok gépesítését.

A Budapesti Gázművek fejlesztésével jelentősen meg kell javítani a gázellátást, és lehetővé kell tenni 75 000 új fogyasztó bekapcsolását a gázellátásba.

A második ötéves terv során Budapestben legalább 700 új általános iskolai és jelentős számú új középiskolai tantermet kell az oktatás rendelkezésére bocsátani.

Az egészségügyi ellátás javítására a kórházi ágyak számát mintegy 1000-re kell növelni, továbbá a III. és XIII. kerületben új rendelőintézetet kell létesíteni.

Folytatni kell a főváros történelmi és műemlékeinek helyreállítását. A Vigadó részleges újjaépítése révén jelentős kulturális létesítménnyel kell a fővárost gazdagítani.

Nagy gondot kell fordítani Budapest fürdőváros jellegének megfelelő fejlesztésére. Ennek keretében mintegy 1000 férőhellyel kell a szállodai férőhelyek számát szaporítani — elsősorban a más célra igénybe vett szállodák felhasználásával. Helyre kell állítani a margitszigeti Ybl-fürdőt, s a meglévő fürdőket jelentős mértékben kell korszerűsíteni és felújítani.

Be kell fejezni a fővárosi Vígszínház újjaépítését. 1957-ben Budapestben nagy teljesítményű televíziós adóval meg kell kezdeni a műsoradást. Új fedett uszodát kell építeni.

2. Nagymértékben tovább kell folytatni az ország északi iparvidékének fejlesztését, elsősorban a bányászati, a vasoházati, a vegyipar és az építőanyagipar területén.

Borsod, Nógrád, Heves megyékben a szén- és ércbányászati jelentős fejlesztést kell biztosítani. Fel kell építeni a rudabányai vasércdúsító művet, bővíteni kell a gyöngyöroszi ércdúsítót. A Bodva völgyében gipszgyárat kell létesíteni.

Tovább kell fejleszteni a Lenin Kohászati Műveket. Kazincbarcikán bővíteni kell a nitrogénműtrágya-termelést és be kell fejezni a noerómű építését. Borsodban új vízművet kell építeni. Tiszapalkonyán a vegyipar hatalmas új központját és az ország legnagyobb hőerőművét kell létesíteni. Be kell fejezni a hejőcsabai cementgyár építését.

Borsod megyében panelgyárat kell létesíteni.

Vácot új nagy cement- és mészművet kell létrehozni.

Sátoraljaúj helyen új csempégyárat kell létesíteni.

Nagymértékben kell fejleszteni a terület élelmiszeriparát. Fejleszteni kell a Hatvani Konzervgyárat. Jelentősen fokozni kell a helyi ipar termelését, elsősorban a vashulladékok feldolgozásával.

Nagy gondot kell fordítani a Tokaj vidéki szőlőterületek felújítására.

A lakás-helyzet megjavítására a bányásztelepüléseken és a városokban nagyszámú lakást kell építeni.

Miskolcon mintegy 5000 lakás megépítését kell állami erőből és szövetkezeti úton biztosítani.

Diósgyőrött új rendelőintézetet egybeépített kórházzal, Ózdon új rendelőintézetet, Salgótarjánban új kórházi részleget kell létesíteni.

Ózdon, Salgótarjánban és Egerben be kell fejezni a sportstadionok építését.

Tovább kell fejleszteni a mátrai üdülőhelyeket. Mátraházán új üdülőszanatóriumot, Mátrafüreden új gyermekotthont kell létesíteni.

3. Fokozottan kell hasznosítani a Dunántúli jelentős nyersanyagkincset. E célból a bányászati és a vegyipar jelentékeny fejlesztését kell megvalósítani.

Jelentős beruházások segítségével fokozni kell a Pécs környéki és a komlói feketeszén-termelést és a tata-dorogi medence jó minőségű barnaszén-termelését, Pécsújhegyen és Oroslányon új hőerőműveket kell létesíteni. Veszprém megyében növelni kell a lignittermelést, nagymértékben fokozni kell a bauxittermelést és fejleszteni kell a könnyűfémkohászatot. Ki kell terjeszteni a geológiai kutatásokat a Bakony-hegységben.

Újkúton új magánérc-dúsító művet kell üzembehelyezni. Székesfehérvárot bővíteni kell az alumíniumhengerművet, Zala megyében az olajbányászati jelentős fejlesztése a központi feladat. A Balaton környékén több új tőzegtélepet kell megnyitni.

Hídon brikettgyárat, Szönyben krakk-üzemet, Almásfőzőn kenőolaj-üzemet, a nyergesújfalu Viscosa Művekben műszál-üzemet kell létesíteni. Korszerűsíteni kell a dorogi szénlepariót. Szálánvárosban a vasmű első lépcsőjének kiépítésével üzembe kell helyezni a koksizómű első két egységét és a vele kapcsolatos vegyiműveket, új szalma-cellulózgyárat kell létesíteni. Mohácson farostlemezgyárat kell építeni. Szombathelyen be kell fejezni a forgácslemez-gyár építését.

Tovább kell folytatni Szekszárd iparosítását. Sopronban fatorgácsfeldolgozó üzemét kell létesíteni.

Újjalakítását kell végrehajtani a Lábaltani Cementgyárban és a Tatabányai Cement- és Mészművekben, bővíteni kell az Ajkai Erőművet, a Wilhelm Pleck Vagon- és Gépgyárat, a győri Gyapjúforgógyárat, a Műbörgyárat, a Kecsk- és Ostyárgyárat és egyéb üzemeket. Jelentősen fejleszteni kell a Dunántúli élelmiszeriparát. Tatabányán kenyérgyárat kell létesíteni.

A Dunántúlon a mezőgazdasági termelésen belül a szarvasmarha-tenyésztés és a tejtermelés fejlesztése a fő feladat. Emellett fokozni kell a húsertés-tenyésztést. A Szigetközben fejleszteni kell a zöldségtermelést. A Fertő vidékén és a Balaton mentén fokozni kell a nádkitermelést és a nád ipari feldolgozását.

A lakásépítést a Dunántúlon elsősorban a bányatelepülésekre és egyes városokra, így Pécsre, Tatabányára, Győrre, Székesfehérvárra kell összpontosítani. Szálánvárosban kórházat és gimnáziumot, Komlón gimnáziumot és mozi, Győrött új színházat és mozi, Zalaegerszegen és

Tatabányán új mozi kell létesíteni.

Fejleszteni kell a Balaton menti és egyéb üdülőhelyeket, Siófokon kórház-rendelőt, Balatonfüreden és Sopronban sanatóriumot kell létesíteni.

4. Tovább kell folytatni az Alföld iparosítását a meglévő üzemek korszerűsítésével és bővítésével, valamint új üzemek létesítésével. A terület adottságainak megfelelően elsősorban a mezőgazdasági termékeket feldolgozó iparágak, egyes, elsősorban munkaigényes gépipari ágazatok, valamint a vegyipar és az építőanyagipari ágazatok, valamint a vegyipar és az építőanyagipar fejlesztését kell célul kitűzni.

Ki kell terjeszteni az Alföldön a geológiai kutatásokat.

A konzervipart többek között Szegeden, Kecskeméten és Nagykőrösön, a paprika-feldolgozást Szegeden és Kalocsán kell fejleszteni. Szolnokot a kénsvágytárts bővítésével és szuperfoszfát-üzem létesítésével új vegyipari központtá kell fejleszteni. Emellett farostlemez- és dohánytermelői üzemek kell Szolnokra telepíteni. Nagymértékben fejleszteni kell Martfűt a cipőgyárat. Bővíteni kell a Jászberényi Aprítógyárat. Szentesen új tejporgyárat, Békéscsabán új hűtőházat kell építeni. Hódmezővásárhelyen új kötöttáru-gyárat kell létesíteni.

Debrecenben tovább kell építeni a Golyóscsapágygyárat, bővíteni kell a Hajlítottbűrgyárat és a Gyógyszergyárat,

rekonstruálni kell a cementáru üzemét, új blokk-építőelemgyárat kell létesíteni. A Nyírségben is fejleszteni kell az ipart. Nyíregyházán új élelmiszeripari üzemek kell létesíteni. Nagymértékben fejleszteni kell a tiszavasvári Alkaloida-gyárat és a

kisvárdai öntödét. A nyírbátori növényolaj-üzemet új üzemrészekkel kell bővíteni.

Napkoron méshomoktöglagyárat kell létesíteni.

Gondoskodni kell a terület gyümölcsstermesének tárolására, csomagolására és feldolgozására szolgáló berendezésekről.

Az Alföld mezőgazdasági termelésében a jövőben is kiemelkedő szerepet kell biztosítani a gabona- és kukoricatermelésnek. Az Alföld déli területein fokozni és tökéletesíteni kell a legnemesebb gabonafajták termelését. Fejleszteni kell a sertés- és baromfitenyésztést.

A Tiszántúlon be kell fejezni a Keleti- és Nyugati-főcsatorna építést, részlegesen üzembe kell helyezni a nagyvívi víztárolót, meg kell kezdeni a tiszaburai második tiszai vízelvezető, valamint az ehhez tartozó berendezések építését. Fejleszteni kell a Tiszántúli ipari növénytermelést (cukorrépa, rostkenyér, cirok), Közép- és Dél-Tiszántúli öntözött területein fokozatosan át kell térni az öntözéses vetésforgó alapján folyó termelésre. A Nyírségben törekedni kell a burgonya terméshatárainak jelentős növelésére, kiváló új burgonyafajták meghonosítására és tovább kell fejleszteni a nagyüzemi gyümölcsösöket. A Duna-Tisza közeen nagymértékben fejleszteni kell a gyümölcs-, szőlő- és zöldségtermelést.

Fehérgyarmat környékén keskeny nyomközű vasútvonalat kell építeni.

Növelni kell az alföldi városokban a lakásépítést és tovább kell folytatni sok evkezés elmaradásuk felszámolását a közművekkel való ellátást illetően. Új vízművet kell építeni Békéscsabán. Meg kell kezdeni a vízmű építést Nyíregyházán, tovább kell fejleszteni a meglévő víz- és csatornaműveket Debrecenben és Szolnokon,

meg kell építeni a debrecen-körösszegapáti gázvezetékét,

folytatni kell a kecskeméti csatornamű építését. Az egészségügyi ellátás megjavítására új rendelőintézetet egybekötött

kórházat kell építeni

Fehérgyarmaton, valamint

Karcagon.

Fel kell építeni a sportstadiont Hódmezővásárhelyen és Nyíregyházán. Nagy gondot kell fordítani az Alföld általános és középiskolai oktatási helyzetének megjavítására és különösen a tanyai települések kulturális színvonalának emelésére. Újja kell építeni a nyíregyházi színházat. Gondoskodni kell Szeged város jelentőségének megfelelő fejlesztéséről, korszerűsíteni kell a szegedi Orvosi Egyetemmet.

A második ötéves terv hatalmas lépést jelent előre országunk gazdasági erejének növelése útján. Magyarországon 1960-ban az egy lakosra jutó termelés 1938-hoz viszonyítva villamosenergiából 5,3-szeresére, 810 kW-ra, szénből 2,8-szeresére, 2900 kg-ra, acélból háromszorosára, 217 kg-ra, alumíniumból 33-szorosára, 4,6 kg-ra, cementből több mint ötszörösére, 180 kg-ra emelkedik. A kulturális téren végbemenő előrehaladást mutatja, hogy 1960-ban a középiskolát végzettek száma 3,5-szerese, a főiskolai hallgatók száma 2,5-szerese lesz a felszabadulás előttinek. Mindez azt jelenti, hogy Magyarország a szocialista tábor többi országával együtt egyre sikeresebben vesz részt a szocialista tábor országai és a fejlett tőkésországok közötti békés gazdasági versenyben.

A második ötéves terv során a tudomány és technika vívmányainak széleskörű alkalmazásával, a szocialista világrendszer országai között egyre jobban fejlődő munkamegosztás segítségével és mindenekelőtt a dolgozó nép lelkes munkája nyomán országunkban a termelőerők gyorsított fejlődésével egyidejűleg fellendül a falu és város anyagi jóléte, emelkedik kulturális színvonala, növekszik az ország védelmi ereje, tovább erősödik a munkásosztály és a parasztság szövetsége, biztos alapokon tovább épül a szocializmus hazánkban.

A második ötéves terv nagy és lelkesítő feladatokat állít népünk elé. Teljesítünk feltételei népgazdaságunkban megvannak. E feltételek tényleges biztosítása és ezzel a terv valóságossá változtatása azonban mindenképp előtérbe kell hozni a szocialista munkamegosztás segítségével és mindenekelőtt a dolgozó népként szívsz mindennapi munkáján, helytállásán, a terv végrehajtásában való tevékeny, cselekvő részvételén múlik. Ezért a pártszervezetek, az állami szervek, a szakszervezetek, a DISZ-szervezetek, a Hazafias Népront központi feladata, hogy a dolgozók alkotó lendületét a terv legfontosabb célkitűzéseinek megvalósítására irányítsák, elősegítsék a termelés tartalékainak kiaknázását, szilárdítsák a munkafegyelmet, bátran karolják fel a dolgozók kezdeményezéseit a korszerű technika alkalmazására, a termelőberendezések jobb kihasználására, a termelékenység növelésére, a takarékoság fokozására, a minőség javítására és mindezen segítsék elő a dolgozók szocialista versenymozgalmának jelentős fellendülését a második ötéves terv teljesítése és túltejesítése érdekében.

A második ötéves terv a népgazdaság, továbbá felvirágoztatásának, a jólét és a kultúra emelésének, a népi demokrácia tovább megvalósításának tervé: a munkásosztály, a dolgozó parasztság, az értelmiség, az egész dolgozó nép, minden magyar hazafi legkövetlenebb ügye.

A magyar dolgozók az elmúlt évek során hősies munkájukkal jelentős sikereket értek el a szocializmus építésében. Összpontosítsák erőfeszítéseiket a második ötéves tervben kitűzött célok megvalósítására és ezzel vigyék győzelemre a szocializmus ügyét országunkban!

